

DE LICHTERVELDSE PAARDENMARKT

Martin Goegebeur

1. VOORBESCHOUWINGEN

Lichtervelde bezat destijds een wekelijkse markt. Een markt die voor Lichtervelde van grote betekenis was. Dit blijkt trouwens uit de volgende aanmerkingen, gemaakt in de 'Gemeentelijke Jaarverslagen 1830/1840':

De wekelijksche markt wordt wel bezogt en voorzien van alle slag van Waeren. Den koophandel alhier groeijt telken Jaere aen. Den koophandel in de gemeente is in eenen bloeiende staet.

De gemeente was trouwens bewust van die waarde, een sterke markt te bezitten. En telkens wanneer het plaatselijk bestuur een gunst van algemeen belang wilde bekomen (bv. het leggen van spoorlijnen/steenwegen) gebruikte ze daartoe steeds het argument: 'Lichtervelde met zijn sinds eeuwen sterke wekelijkse markt'.

En inderdaad, de wekelijkse markt bestond sedert 'onheuglyke tyden'. Het gebeuren greep plaats iedere zaterdag van de week, op de toch erg uitgestrekte marktplaats die Lichtervelde van oudsher bezit. Alle slag van goederen werden er ook te koop gesteld zoals o.a. stoffen, vlas, lijnolie, zwijnen, groenten, boter, eieren en vlees.

Naast deze 'wekemarkt' bestond er een 'jaermarkt'. Wat wij nu foer of kermis noemen zijn de jaarmarkten van weleer. De jaermarkt kenmerkte zich vooral door het feit dat ze door veel vreemdelingen werd bezocht. Het Armbestuur of disch¹ van Ardoorie kwam hier van 1553 tot 1562 regelmatig op onze jaermarkt aankopen doen. Zo blijkt uit de 'Rekening van het Armbestuur Ardye'. De jaermarkt greep plaats op de zaterdag vóór 'Sinte Maartensdag in de winter'. Die dag kwamen veel vreemde kooplieden en kramers die onze wekelijkse markt niet aandeden.

2. ONTSTAAN VAN DE PAARDEMARKT

Die jaermarkt, waarover ik het in de voorbeschouwingen had, zou echter langzaam verval-
len. Tot op 06/08/1840, de datum waarop de vraag tot oprichten van een 'Jaermarkt en
Peerdefeest' bij Koninklijk Besluit wordt toegestaan, dit onder het burgemeesterschap van
Louis Van Hoorne. De vraag tot oprichten van een 'Jaermarkt en Peerdefeest' luidde als
volgt²:

Aen de Heeren Leden Van den Provinciaelen Raed van Westvlaenderen.

*Den Gemeente Raed Van Lichtervelde neemt de oodmoedige Vryheyd om U
Edele de noodige bemagtiging te Vragen tot oprigten Eener Jaermerkt en Peer-
defeest, op 26 der maend July Van elk Jaer, Zynde dags naer Sint Jacobs feest*

¹ Nu te vergelijken met het OCMW.

² Bron: Régistre de délibérations du conseil communal 1818 à 1841, p. 127 R / 127 V.

tot Brugge.

De tytelen die de Gemeente Geloof te mogen doen gelden tot bekomen dezer Gunst bestaen bijzonderlyk hierin:

Lichtervelde heeft eene bevolking van ruym 6000 zielen, het is een der schoonste en belangrykste Dorpen der Provincie, door zyne gelegenheyd op twee Groote Steenwegen, door zyne Wekelyksche markt die Veel word bezogt, door zyne fraeye gebouwen en boven al door zyne fabrieken ten aenzien Van Welke Geene Dorpen in Vergelijking kunnen komen.

Er wordt eenen grooten handel Geoeffend in Koeyen, Graenen en olie en Wel byzonderlyk in peerden het Welk eenen gedeurigen toeloop bybrengt zoo van Inlandsche als buytenlandsche Kooplieden. Het verbeteren van het Peerde Ras - het aen Kweeken Van Schoone Koeybeesten en het Voorbeeldelyk beploegen der landen doen met recht de Gemeente onderschyden.

Deze Jaermarkt en Peerdefeest zal Geene de minste nadeel kunnen bijbrengen aen de bestaende markten en feesten. De eerste feest naer Sint Jacobs dag heeft plaets te Ninove, in oostvlaenderen, den 30 July.

Den Raed durft dan de Vaste hoop Voeden, Mynheren, dat de aengelegenheyd der Gemeente, des zelfs gemakkelyke Communicatie met de omstreken en den yver en vlyt der inwoonders U Edele zullen bewegen om het Dorp met het gevraegd Voordeel te begunstigen zoo in het belang Van Lichtervelde in het bezonder als van het publiek in het algemeen.

Lichtervelde, in zitting den 13 July 1839

Het antwoord liet niet lang op zich wachten³:

Koninglyk besluit van den 6 augusty 1840, goedkeurende de beraedslaeging van den provinciaelen raed van West Vlaenderen, ter dagteekening van den 13 van de maend july laetstleden, waerby het gemeentebestier van Lichtervelde, op zyn verzoek, gemagtigd word om in deze gemeente eene jaermerkt voor peerden in te stellen, op den 26 van de maend july.

Na de goedkeuring van 'Zyne Majesteit' bleef men niet lang bij de pakken zitten. Op 'Maendag 26 July 1841' was het zover. De eerste 'Jaer-Merkt en Peerdefeest' werd ingehuldigd, en in de 'Standaerd van Vlaenderen' van 'Zaterdag 31 julius 1841' werd de volgende insertie opgenomen:

Men schryft uyt Lichtervelde, in daete van den 28 julus:

De jaer- en peêrdemarkt die op maendag, 26 dezer, voor de eerste mael te Lichtervelde plaets gehad heeft, is zeer wel afgelopen en alle verwagting te bovengegaen. Van

³ Bron: 'Bulletin Officiel 1840', n° 844.

dags te vooren waeren er een groot getal kooplieden, zoo van Brussel, Doornyk en Frankryk, in ons gemeente aengekomen.

Van ontrent de 200 peêrden en 150 koeybeesten, die te koop aengeboden waeren, zyn er 67 peêrden en 53 koeybeesten verkogt.

Den prys van het schoonste ry-peêrd is toegewezen aen den koopman in peêrden De Smet, te Lichtervelde. Den geênen voor het schoonste trek-peêrd aen den landman en facteur Pieter De Ceuninck, te Gits. En den prys voor de schoonste koey-beest aen den landman Ivo Ver-
vaeke, te Ardoye.

Den commissionaris Wymelbeke, van Rolleghem, by Belleghem, heeft het grootste getal peêrden gekogt, waer onder het trek-peêrd dat den prys behaeld heeft en dat 965 francs verkogt is.

De gelegenheid van Lichtervelde, het groot getal van peêrden-kweekers aldaer en in de omliggende plaetsen en den welgekozen dag, in de Sinte-Margriete-week, op

leder jaar werd door het gemeentebestuur hard gewerkt aan de '*Jaermarkt en Peerde-feest*'. Er werden tal van kranten aangeschreven om bekendmakingen op te nemen. Tevens werden affiches, zoals te zien op de volgende pagina, aan de omliggende gemeenten gestuurd.

Omstreeks de eeuwwisseling anno 1900 is de jaarmarkt langzaam beginnen verdwijnen. De jaarmarkt van weleer verviel tot een gewone prijskamp voor hoornvee, die omstreeks 1920 ophield met bestaan.

26 julius van elk jaer, dags nae de brugsche peêrde-markt, doen veronderstellen dat de pogingen der regéering, en in het algemeen van alle de inwooners, om eene feest in te rigten, met den gewenschten uytslag zullen bekroond worden.

De regéering komt heden te beslissen, ten tytel van aenmoediging, voor het toekomende jaer, onder andere pryzen, dry eer-penningen uyt te reyken, te weêten:

1° Aen den verst afgelegene koopman in peêrden

2° Aen den geênen die het grootste getal peêrden zal koopen.

3° Aen den geênen die het grootste getal peêrden ter markt zal brengen.

Niet tegenstaende de aenzienvolke menigte volk, die de feest bygewoond heeft, is alles in het best order geëyndigd, met het opgaen van eenen lochtbal, onder het geduerig geroep van leêve Lichtervelde.

JAERMARKT EN PEERDEFEEST TE LICHTERVELDE,

waeraf de **INHULDING** plaets zal hebben
op **Maendag 26 July 1841.**

HET Plaetselyk Bestuer van Lichtervelde heeft het genoeg het Publiek kenbaar te maeken, dat het aen Zyne Majesteit den Koning bebaagd heeft de gemeente Lichtervelde te begunstigen met eene **JAERMARKT** en **PEERDEFEEST**, dewelke zal plaets hebben op **26 July** van elk jaer, in de **Ste Margrieteweek**, daegs na **St Jacobsdag**, *Bruggeseest.*

Ter aanmoediging derzelve, zullen volgens de beslissende uyt spraek van drie deskundige mannen, de volgende premien gejoint worden :

1.	Voor het ter Markt te koop aanbieden van het schoonste RYPEERD, eene premie van fr. 20-00.
2.	„ „ „ „ „ „ „ TREKPEERD , „ „ „ „ „ „ 20-00.
3.	„ „ „ „ „ „ „ van de KOEYBEEST , „ „ „ „ 15-00.

Men zal geen hoegenaemd Standgeld eyschen, en eene tegelyk mag zich betrouwen dat het beste order zal onderhouden worden.

Des namiddags zullen verscheide vrengdebedryven plaets hebben die zullen eyndigen met het opgaen van eenen **LUCHTBAL**.

Gedaen te Lichtervelde, in zitting van den **7 Juny 1841.**

TER ORDONNANTIE :

Den Secretaris,

J. F. WYFFELS.

Burgemeester en Schepenen,

L. VAN HOORNE.

Uyt de Drakery van **STOCK-WERBROUCK**, te Rousselaere.